

2016

M. PHIL

1st Semester Examination

SANSKRIT

Paper – 111

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. क) “Research” इति पदस्यार्थो यथा अभिधानेषु लभ्यते तथा उपस्थाप्यताम्। ततश्चास्य फलितोऽर्थः समुपन्यस्यताम्। 2+3
अथवा
- ख) “Research” इत्यस्य प्रकारा (Classification) आलोच्यन्ताम्। 5
2. क) “Manuscriptology” इति पदस्य व्युत्पत्तिः विशदं प्रदर्शनीया। “Manuscript” इत्यस्य संस्कृतपर्यायाः देयाः। अनेन शब्देन किं बोध्यते? 3+1+1

अथवा

ख) नूतनसूच्याः सूचीविषये (New Catalogus Catalogarum) टीका
लेख्या। 5

3. "Manuscript" इत्यस्य यत्नः कथं करणीयः? 5

अथवा

"Manuscript" इत्यस्य संरक्षणं कथं विधेयम्? 5

4. अधोलिखिताः प्रश्नाः समाधेयाः। 10

क) समीक्षात्मकग्रन्थसम्पादनस्य (Text-Critical Edition) के पर्यायाः?
तेषां विवरणं प्रस्तूयताम्।

अथवा

ख) i) प्रतिवर्णीकरणं (Transcription) सन्तुलनं (Collation) चाश्रित्य
सोदाहरणमालोच्यताम्। 5

ii) Higher Criticism इति Lower Criticism इति च पदद्वयं
व्याख्यायताम्। 5

5. मूलं दृष्ट्वा मुद्रितस्य संशोधनं कार्यम्। 5

मूलम्

इति हि भिक्षवो राजा शुद्धोदनो ब्राह्मणेभ्यो लक्षणनैमित्तिकवैपञ्चकेभ्यः
स्वप्राध्यायीपाठकेभ्यः प्रतिश्रुत्य हृष्टतुष्ट उदग्र आत्तमनाः प्रमुदितः
प्रीतिसौमनस्यजातस्तान् ब्राह्मणान् प्रभूतेन खादनीय भोजनीयास्वादनीयेन
संतर्प्य संप्रवार्यच्छादनानि च दत्त्वा विसर्जयति स्म।

मुद्रितम्

इती हि भिक्षवा राजा शुद्धोधनो ब्राह्मणभ्यो लक्ष्मणनैमित्तिकपञ्चकम्य
स्वप्नध्यायीपाटकेम्यः प्रतिश्रुत्य हृष्टपुष्ट उदग्र आत्तमनाः प्रमदितः
प्रीतिसौमत्स्यजततान ब्राह्मणान् प्रभूतेन खादनीयभोजनीयाखाद नीयेन
संतप्य सप्रवार्य च्छादननि च दत्त्वा वसिर्जयति स्म।

6. क) अधोलिखितान् आश्रित्य वर्णानुक्रमिक-ग्रन्थपञ्जी विरचनीया — 5

The Aitareya Brāhmana of the Rāgveda with the com-
mentary "Vedārthopprakāś'a" of Sāyanācārya and Saratā
Hindi Translation. Edited and Translated by Dr. Sudhakar
Malaviya. Forword by Pt. Ram Nath Dixit. Vol. I, Tara
Publications, Varanasi, 1980

Indian Legendary Literature with special Reference to
the Vāṇipurāna by Anasuya Bhowmik in Anviksā : Re-
search Journal of the Department of Sanskrit, Vol. XXXII,
PP 123-127. Jadavpur University, Kolkata, 2011 Gen-
eral Editor. Prof. Rita Chattopadhyay.

अथवा

- ख) अधोलिखितान् शब्दान् आश्रित्य "Index" प्रस्तूयताम् —

Bower Manuscripts	33; 56
Siddhāntakaumudī	130
Mitramis'ra	18

Yazdani	5
Agama	133
Kanārī lipi	9
Devadhar, e.R.	19
British Library	72
Max Müller	3,4
Subandhu	44, 50
Parās'ara	11
Japan	88
Garbe, R	57
Nasik Inscription	46
Sar swati Mahal Library Tanjore	70, 83
Utpala Parimala	126, 130
France	72
Venisamhāra	46, 62
Lahore	73
Kunjunni Raja, C.	100
Kumārapāta	67
Edgerton, Franklin	169
Cola script	60

—○—

(ख) 'Index' इति पदेन किं बोध्यते ? तद्विषयं के के विषयाः व्याख्याः ?

सूत्रतः परिलक्ष्यते ? तस्य का अस्याभिरुचरणीया।

(क) 'Bibliography'— इत्यनेन किं बोध्यते ? तस्याः कतिपया शैली

7. कस्यचिदेकस्योत्तरं देयम्—

5

141, 145, 154-55, 160, 165-66

114-16, 127, 130, 137,

7, 33, 34, 36, 38, 49, 108,

4

46, 121

Mahabharata

Lassen

Harisena

10-11-15